

INTERVIEW JAN WUNDERINK, WIENS MOEDER 'FOUT' WAS IN DE OORLOG

'Niemand mocht hiervan weten'

Op 15 augustus 1945 capituleerde Japan en kwam de Tweede Wereldoorlog ten einde. Amersfoorter Dob Wunderink was krijgsgevangene in een Jappenkamp. Na de oorlog trouwde hij met Ans Kroes, overtuigd NSB'er. Maar praten over haar foute verleden was taboe in het gezin. Zoon Jan schreef er een boek over.

Ynske Boersma
Amersfoort

Het was liefde op het eerste gezicht tussen Dob Wunderink en Ans Kroes. In 1947 ontmoetten de twee elkaar in Amersfoort. Ans deed de deur open en overhandigde Dob een stapel lakens, van haar moeder die met wasen de kost verdiende. „Al snel belandden ze ook tussen de lakens”, aldus hun zoon Jan (74). „En trouwden ze, want mijn moeder raakte ook snel zwanger.”

Beiden waren getekend door de oorlog. Ans groeide op in een NSB-gezin, dat voor de oorlog naar Amersfoort verhuisde. Als rechtschapen NSB-dochter zat ze bij de Nationale Jeugdstorm, en later werkte ze bij de Nationale Arbeidsdienst van de Duitse bezetters in Nederland.

Ans was 'fout', kortom. In tegenstelling tot haar man, die aan de 'goede' kant van de geschiedenis had

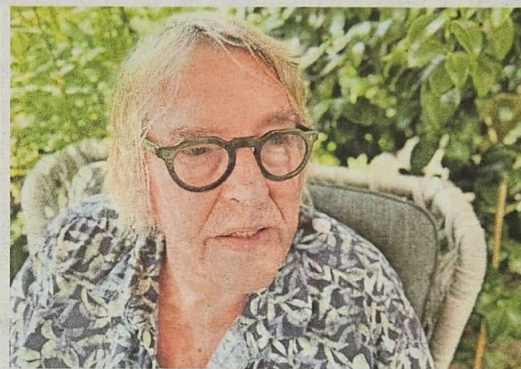
gestaan. De jonge Dob meldde zich in 1940 aan voor het Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger (KNIL), en stak de oceaan over naar Indonesië - toen nog een Nederlandse kolonie - om te vechten tegen de Japanners.

Die pakten hem al snel op, en zo belandde hij als krijgsgevangene in een Jappenkamp. Pas na de capitulatie van Japan, 15 augustus 1945, keerde Dob terug naar Nederland, waar hij weer bij zijn ouders in Amersfoort introk en uiteindelijk een gezin stichtte met Ans.

Taboe

Maar praten over dat oorlogsverleden was taboe. Zijn vader vertelde weinig over de ontberingen die hij had doorgestaan in zijn tijd als krijgsgevangene, waarbij hij meebouwde aan de beruchte Birma-spoorlijn. Zijn verhalen daarover bleven bij 'heldenanedotes', blikt Jan terug. „Dan liet hij de kogel zien die hij in zijn voet had gehad.”

En Ans' verleden zou überhaupt

▲ Jan Wunderink (71). Zijn moeder was NSB'er, zijn vader zat in een Jappenkamp.

PRIVEFOTO

Mijn generatie hoeft zijn mond niet meer te houden

– Jan Wunderink

sen. Toen ze ouder werden kregen ze veel ruzie. 'Je bent met een Duitse officier naar bed geweest,' hoorde ik mijn vader tegen mijn moeder zeggen.' Op mijn achttiende ging ik daarom snel uit huis.”

Pas tientallen jaren later zou Jan er met zijn moeder over kunnen spreken. „Op 70-jarige leeftijd kreeg ze een depressie. Ik nam haar mee naar een kliniek. Die lag naast Kamp Amersfoort, waar ze gevangen had gezeten. Toen begon ze dingen te vertellen. Maar ze zei ook: 'Jan, vraag me niets, want dan kan ik twee weken niet slapen.'”

Zwaar

„Maar ik had graag wel meer willen weten,” zegt Jan. Later zou hij zelf op onderzoek uitgaan, in de archieven over de oorlog. Maar ook op hem woog de geschiedenis zwaar. „Het er niet over kunnen praten, deed me voelen als een band die steeds verder werd opgeblazen.” En zo besloot hij zelf zijn verhaal te doen, in het boek *Mag ik dat wel vertellen*, geschreven door schrijver en vriend Ed Heijmans. Aanvankelijk alleen voor zijn eigen familie. Maar het resultaat beviel hem zo goed, dat hij besloot het in eigen beheer uit te geven. „Mijn generatie hoeft zijn mond niet meer te houden.”